
Definitief programma: Emissie Symposium Water 5 april 2018

Locatie: de Observant, Stadhuisplein 7 in Amersfoort (www.observant.nl)

09.30 Inloop, koffie/thee en inschrijving workshops

10.00 Opening en welkom

10.15 **KRW, houdt het dan nooit op?**
Diederik van der Molen (DGRW)

De Europese Commissie heeft kritisch gekeken naar onze stroomgebiedbeheerplannen van 2015. Wat ging goed en wat moet beter? In 2021 gaan we de stroomgebiedbeheerplannen weer actualiseren, onder andere met hulp van de EmissieRegistratie. Hoe ziet het proces er de komende tijd uit? En zijn we in 2027 klaar met de KRW? We zullen nog niet overal doelen hebben gehaald, maar krijgen we dan gedoe met de Europese Commissie? En hoe doen we het binnen Europa?

10.45 **Nutriëntenvrachten vanuit de landbouw; gezamenlijke factfinding vanuit metingen en gebiedsexpertise**
Gerard Ros (NMI)

Om de waterkwaliteitsdoelen te bereiken is belangrijk om inzicht te krijgen in de ruimtelijke variatie in bodemkwaliteit, bemesting en hydrologie. Door bestaande data uit agrarische meetnetten slim te combineren met watersysteem analyses laten we zien dat het mogelijk is om inzicht te krijgen in de bronnen en routes van nutriëntenverliezen naar het watersysteem. Deze inzichten kunnen vervolgens concreet vertaald worden in handelingsperspectief voor agrarische ondernemers. Door een innovatieve koppeling van data, systeeminzicht en machine learning is het mogelijk om waterbeheer, bodembeheer en bemesting zo te sturen dat gericht gewerkt kan worden aan verlaging van N en P belasting van het oppervlaktewater.

11.15 Pauze

11.40 **Antibiotica-resistentie in het milieu**
Hetty Blaak (RIVM)

Antibioticaresistentie bacteriën komen met uitwerpselen van mens en dier in het aquatische milieu terecht. Deze presentatie gaat in op de verschillende routes, zoals lozingen van huimaan afvalwater en afspoeling van dierlijke mest, en wat bekend is over hun relatieve bijdrage aan de emissie van antibioticaresistentie naar het aquatische milieu.

12.10 **Basisdocumentatie probleemstoffen: de bronnenanalyse**
Hannie Maas (RWS WV)

Het project basisdocumentatie probleemstoffen beoogt per stof die in een of meer Nederlandse waterlichamen overschrijdt, een analyse te maken die waterbeheerders kunnen gebruiken bij het invullen van de factsheets. Aan de hand van voorbeelden worden de volgende vragen beantwoord: zijn de bekende bronnen goed gekwantificeerd? Hebben we alle relevante bronnen in beeld? Is er reden om sterke regionale variatie te verwachten? Vormt bovenstroomse belasting een belangrijke bron? De beantwoording van deze vragen kan leiden tot aanvullende acties ten aanzien van EmissieRegistratie, tot aanbevelingen voor regionalisatie en/of tot de constatering dat maatregelen gewenst zijn om bronnen te reduceren.

12.40 Lunch

13.30 Workshops (zie volgende bladzijde)

15.45 Plenaire terugmelding workshops

16.00 Borrel

Vragen: mail EmissieRegistratie (emissieregistratie@deltares.nl)

Workshops: Emissie Symposium Water 5 april 2018

Locatie: de Observant, Stadhuisplein 7 in Amersfoort (www.observant.nl)

Tijdens de middag van het Emissie Symposium worden onderstaande workshops aangeboden in twee rondes. Elke workshop duurt een uur. Van 15.45 tot 16.00 is er tijd voor een plenaire terugmelding, waarna wordt afgesloten met een borrel.

Uitspoeling metalen uit bodem en ondergrond

Zaal: Geniezaal

Voor veel metalen blijkt de uitspoeling uit bodem en ondergrond een belangrijke bron te zijn. Metaaluitspoeling is gebaseerd op modelberekeningen van Wageningen Environmental Research die zijn opgenomen in de EmissieRegistratie. Deze bron is bekend voor de gangbare metalen, maar niet voor metalen die recent in de belangstelling staan, zoals kobalt en seleen. Bovendien is uitspoeling een resultaat van verschillende bronnen, bijv. natuurlijke uitspoeling, metalen die op bodem zijn gebracht bijv. via bemesting en metalen die vrijkomen bij pyrietoxidatie. De workshop start met een korte introductie van de huidige methodiek en vervolgens willen we met de deelnemers verkennen waar verbeteringen gewenst zijn en hoe we die zouden kunnen realiseren.

Deze workshop wordt begeleid door Paul Romkens (WUR), Leonard Oste en Bas van der Grift (Deltares)

Biociden en nieuwe stoffen

Zaal: Mathildezaal

Vorig jaar is in opdracht van het ministerie van I&W een aanpak opkomende stoffen geformuleerd. Voor de groep van biociden is aan deze aanpak een versnelde invulling gegeven. In deze workshop zal met de deelnemers bediscussieerd worden hoe de aanpak nu in realiteit uitpakt, en waar mogelijke verbeterpunten liggen.

Deze workshop wordt begeleid door Rob Berbee (RWS-WVL) en Joop Baltussen (BACO advies)

De werkelijkheid achter de EmissieRegistratie aan de hand van een aantal factsheets

Zaal: Henrickzaal

Voor een aantal bronnen binnen de EmissieRegistratie zijn weinig tot geen meetgegevens beschikbaar. Het betreft hier vooral de diffuse bronnen. Door middel van een aantal factsheets zal geïllustreerd worden hoe deze bronnen toch gekwantificeerd kunnen worden, en zal aan de deelnemers gevraagd worden hierop te reflecteren, met als doel modellen en realiteit nader tot elkaar te brengen.

Deze workshop wordt begeleid door Erwin Roex en Janneke Klein (Deltares)

Vrachten-app: zelf aan de slag met het berekenen van vrachten uit metingen (alleen ronde 1)

Zaal: Franciscuszaal

In deze workshop gaan we aan de slag met meetgegevens van debieten en stofconcentraties om stofvrachten, zoals getransporteerd door rivieren en andere stromende wateren, te kwantificeren. De kwantificering gebeurt met hulp van de VrachtenApp. Dit is een applicatie waarmee riviervrachten voor een aantal grotere rivieren en kanalen berekend worden t.b.v. OSPAR en de EmissieRegistratie. Maar de applicatie kan ook gebruikt worden voor andere waterlopen.

Voor deze workshop is een eigen laptop met MS Access nodig. De workshop wordt nog interessanter als u uw eigen waterkwaliteits- en debietgegevens meeneemt! Deze data dienen wel van tevoren geconverteerd te worden. Het juiste format kan worden opgevraagd bij emissieregistratie@deltares.nl.

Deze workshop wordt begeleid door Peter Cleij en Nanette van Duijnhoven (Deltares)

Cursus KRW-NUTrend (alleen ronde 2)

Zaal: Franciscuszaal

Trends zijn vaak onbekend, terwijl het goede voorspellers van de toekomst zijn. De KRW-NUTrend is een applicatie waarmee een ruimtelijk beeld wordt gegeven van de toestand, trends, concentraties, normen en de afstand tot het bereiken van de norm voor nutriënten in de ruim 700 waterlichamen van de KRW. Je gaat zelf met de applicatie aan de slag. **Neem je eigen laptop mee!**

Deze workshop wordt begeleid door Nanette van Duijnhoven en Janneke Klein (Deltares)

Deelnemerslijst Emissie Symposium Water 5 april 2018

Naam	Tussenvoegsel	Achternaam	Organisatie
Carli		Aulich	Waterschap Noorderzijlvest
Kees		Baas	CBS
Dick		Bakker	GeoTReMA
Joost		Bakker	RIVM
Aniel		Balla	RWS
Joop		Baltussen	BACO-adviesbureau
Mirja		Baneke	Vewin
André		Bannink	RIWA
Annette		Beems-Kuin	HH Hollands Noorderkwartier
Rob		Berbee	RWS WV
Dju		Bijstra	RWS WV
Michiel		Bil	Provincie Zeeland
Hetty		Blaak	RIVM
Ben		Blankvoort	WS Drents Overijsselse Delta
Erwin	van	Boekel	Wageningen Environmental Research
Frank	van der	Bolt	Wageningen Environmental Research
Marcel		Bommele	RWS ZD
Theo		Boon	RWS Noord-Nederland
Mario		Brinkman	Gemeente Zuidhorn
Peter		Cleij	Deltares
Miriam		Collombon	WS Fryslân
Theo		Cuijpers	HH Schieland en de Krimpenerwaard
Servaas		Damen	RWS WV
Connie		Dekker	WS Zuiderzeeland
Arthur		Denneman	CBS
Anja		Derksen	AD eco advies
Renske		Dortland	WS Vechtstromen
Rianne		Dröge	TNO
Nanette	van	Duijnhoven	Deltares
Marchel	van	Duin	HH van Rijnland
Anke		Durand	WS Vechtstromen
Gert	van	Ee	HH Hollands Noorderkwartier
Brous		Ernst	HH van Rijnland
Touraj		Fateh Amirkhiz	RWS WV
Frank	van	Gaalen	PBL
Adrie		Geerts	Provincie Noord-Brabant
Anton		Gerritsen	De Waterspin
Jos		Goossen	WS Scheldestromen
Bas	van der	Grift	Deltares
Piet		Groenendijk	Wageningen Environmental Research
Roland		Haffmans	Zelfstandig
Sigrid		Haverkamp	Alcedo Advies
Wim		Hegeman	Hegeman Water Expertise
Ted	den	Heijer	NEN
Andrea		Houben	RWS WV
Wim	van der	Hulst	WS Aa en Maas
Ruud		Kersten	IHW
Han		Kessels	WS Limburg
Janneke		Klein	Deltares
Roel		Knoben	Royal HaskoningDHV
Jennie	van der	Kolk	Wageningen Environmental Research
Stefan		Kools	KWR Watercycle Research Institute
Noud		Kuijpers	Programmabureau Maas
Roel		Kwanten	RWS ZN
Minke		Lagerwerf	WS de Dommel

Naam	Tussenvoegsel	Achternaam	Organisatie
Casper		Lambregts	WS Brabantse Delta
Christos		Lefas	WS Noorderzijlvest
Niels		Lenting	HH De Stichtse Rijnlanden
Erik		Liefting	Partners4UrbanWater
Marga		Limbeek	WS Rijn en IJssel
Mark	van	Lokven	WS De Dommel
Gert-Jan	de	Maagd	Overdagvoorzitter.nl
Hannie		Maas	RWS WVL
Erwin		Meijers	Deltares
Guus		Meis	LTO Glaskracht Nederland
Romuald	te	Molder	RIVM
Diederik	van der	Molen	Ministerie IenW
René		Nij Bijvank	WS Vechtstromen
Joke		Nijburg	Adviesbureau Waterschakel
Gert-Jan		Noij	Wageningen Environmental Research
Saskia		Onnink	Ministerie IenW
Christina		Oosterhoff	Zelfstandig
Leonard		Oste	Deltares
Michiel		Oudendijk	WS Zuiderzeeland
Bert		Palsma	STOWA
Hilde		Passier	Deltares
Maarten	van der	Ploeg	RIWA-Maas
Thijs		Poortvliet	RWS Zee en Delta
Anton		Pothaar	WS Fryslân
Leo		Renaud	Wageningen Environmental Research
Sacha	de	Rijk	Deltares
Erwin		Roex	Deltares
Paul		Römkens	Wageningen Environmental Research
Joost	van den	Roovaart	Deltares
Gerard		Ros	Nutrienten Management Instituut
Janneke		Snijders	WS Aa en Maas
Arnoud		Soetens	WS Limburg
Gert		Stam	Wood Enviroment & Infrastructure Solutions
Ad		Stavenuitert	Provincie Noord-Holland
Werner		Strikkeling	WS Rijn en IJssel
Geert		Thyssen	Provincie Noord-Brabant
Aaldrik		Tiktak	PBL
Wouter		Tillemans	IMD
Yora		Tolman	RWS
Marcel		Tonkes	Provincie Overijssel
Roy		Tummers	VEMW
Frans		Vaessen	WML
Anja		Verschoor	RIVM
Wilko		Verweij	Deltares
Marc		Vissers	SWECO
Annemieke	van der	Wal	RIVM
Rikje	van de	Weerd	Rechobot - Water & Kennis
Wilfred		Wiegman	WS Drents Overijsselse Delta
Dimitris		Xevgenos	SEALEAU B.V.
Margreet	van	Zanten	RIVM
Wilbert	van	Zeventer	Ministerie IenW
Bastiaan	van	Zuidam	WS Rijn en IJssel
Gertjan		Zwolsman	Dunea N.V.